

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مسئولیت مدنی موسسات داورى در حقوق ایران

مؤلف:

(ضا) (جائى)

کارشناسی ارشد حقوق خصوصی، رئیس کانون داورى استان
البرز، داور حقوقی، دکترای عالی مدیریت کسب و کار dba post

سرشناسه	رجائی، رضا، ۱۳۵۷-
عنوان و نام پدیدآور	مسئولیت مدنی موسسات داوری در حقوق ایران/مؤلف رضا رجائی.
مشخصات نشر	تهران: کلیدپژوه، ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری	۱۶۰ص.
شابک	978-622-6812-99-3
وضعیت فهرست نویسی	فیفا
یادداشت	کتابنامه.
موضوع	داوری و جزا -- ایران Arbitration and award -- Iran مسئولیت (حقوق) -- ایران Liability (Law) -- Iran
رده بندی کنگره	KMH1۸۲۹
رده بندی دیویی	۳۴۷/۵۵۰۹
شماره کتابشناسی ملی	۸۸۲۸۹۶۵
اطلاعات رکورد کتابشناسی	فیفا

مسئولیت مدنی موسسات داوری در حقوق ایران

مؤلف: رضا رجائی

ناشر مجوز: تهران، کلیدپژوه

نوبت چاپ: اول، ۱۴۰۱

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۸۱۲-۹۹-۳

تیراژ: ۱۰ جلد

قیمت: ۴۵۰۰۰ تومان

آدرس: میدان انقلاب، خ آزادی، جنب سینما مرکزی، کوچه مهرناز، ساختمان ۱۱۰، طبقه اول، واحد ۱۷، ۶۶۱۲۴۰۲۹

مسئولیت صحت مطالب و پاسخگویی به شکایات های حقوقی و معنوی کتاب بر عهده مؤلف می باشد.

کلیه حقوق برای مؤلف محفوظ است.

فهرست مطالب

۱..... پیشگفتار

فصل اول: بررسی مفاهیم مسئولیت مدنی

۵..... مقدمه

۷..... مفهوم مسئولیت

۸..... مفهوم مسئولیت مدنی

۸..... مسئولیت مدنی در معنای عام

۹..... مسئولیت مدنی در معنای خاص

۱۰..... تفاوت مسئولیت مدنی و اخلاقی

۱۲..... تفاوت مسئولیت مدنی و کیفری

۱۴..... هدف از مسئولیت مدنی

فصل دوم: بررسی داوری در حقوق ایران

۱۷..... مفهوم داوری

۱۷..... مفهوم لغوی داوری

۱۹..... مفهوم اصطلاحی داوری

۲۰..... مفهوم داوری از نظر فقه عامه و امامیه

۲۱..... مفهوم داوری در حقوق ایران

۲۳..... سیر تاریخی داوری در حقوق ایران

۲۷..... مستندات داوری در حقوق ایران

۲۷	 متن آیین دادرسی مدنی
۳۲	 مسئولیت مدنی داوران
۳۶	 قلمرو مسئولیت مدنی داوران
۳۸	 شرط عدم مسئولیت داوران
۳۹	 منابع مسئولیت مدنی داوران

فصل سوم: بررسی عملکرد سازمان داوری و حدود مسئولیت مدنی آن

۵۹	 داوری سازمانی
۶۳	 موسسات داوری تجاری بین المللی
۶۵	 ویژگی‌ها و عوامل مطلوبیت سازمان داوری
۷۴	 موقعیت برخی سازمان‌های عمده داوری تجاری بین المللی
۷۶	 اعمال آیین داوری
۷۷	 موقعیت داوری سازمانی در ایران
۷۷	 قانون آیین دادرسی مدنی
۷۸	 قانون داوری تجاری بین‌المللی ایران
۷۹	 قانون اساسنامه مرکز داوری اتاق ایران
۸۰	 حدود و چارچوب مسئولیت مدنی داوران
۸۱	 تعمیم مصونیت داوری به سازمانهای و نهادهای متکفل داوری

فصل چهارم: بررسی مسئولیت موسسات داوری در پذیرش داوری

۹۱	 مقدمه
----	-------------

۹۲	ماهیت فعالیت‌های سازمان داوری و مدیریت جریان داوری
۹۴	مشارکت اتفاقی در جریان رسیدگی و اخذ تصمیمات اداری
۹۵	مدیر صرف بدون هیچ گونه قدرت تصمیم‌گیری
۹۷	مشارکت‌کننده فرعی در جریان رسیدگی (دیدگاه واقع‌گرایانه)
۹۹	قانون حاکم بر آیین رسیدگی داوری سازمانی
۱۰۴	مسئولیت مرکز داوری
۱۰۶	بررسی قضایی تصمیمات مرکز داوری
۱۱۰	مسئولیت سازمان داوری در پذیرش اختلافات
۱۱۰	الزام سازمان داوری به رسیدگی به اختلافات ارجاعی
۱۱۲	سازگاری / ناسازگاری اقدام سازمان‌های داوری مستنکف با قوانین ضد تبعیض
۱۱۴	رابطه قراردادی میان طرفین اختلاف و سازمان داوری
۱۲۰	مسئولیت سازمان داوری در فرض عدم وجود رابطه قراردادی
۱۲۵	امکان ارجاع اختلاف به دادگاه در صورت استنکاف سازمان داوری
۱۳۳	امکان مطالبه خسارت از سازمان داوری مستنکف
۱۳۷	الزامات شکلی طرح شکایت علیه سازمان‌های داوری مستنکف
	فصل پنجم: جمع‌بندی نهایی
۱۴۱	نتیجه
۱۴۵	منابع و مأخذ

پیشگفتار

داوری به عنوان یکی از شیوه‌های مرسوم و متداول حل و فصل دعاوی و اختلافات، از قدیم‌الایام دارای اعتبار و جایگاه خاصی در میان جوامع، ادیان و نظام‌های حقوقی بوده است. در کشورهای توسعه‌یافته و در عصر کنونی به اقتضای عرف معاملاتی، خصوصاً معاملات تجاری بین‌المللی، «شرط داوری» از شروط و توافقات متداول و ضروری قراردادها به شمار می‌آید و در عموم قراردادها مورد تصریح قرار می‌گیرد. در حقوق ایران نیز «نهاد داوری» دارای سابقه تقنینی طولانی است. در قانون اصول محاکمات حقوقی مصوب ۱۸ آبان سال ۱۲۹۰ و قانون حکمیت مصوب ۲۹ اسفند سال ۱۳۰۶ و قانون آیین دادرسی مدنی مصوب ۲۵ شهریور سال ۱۳۸۱ نهاد داوری مورد توجه قانون‌گذار ایران قرار گرفت. از دیدگاه قانون‌گذار «داوری» یک مرجع قضایی است و در حوزه‌های مختلف آن را به رسمیت شناخته و آراء صادره از این مرجع قضایی را معتبر، لازم‌الاتباع و لازم‌الاجرا تلقی کرده است.

امروزه در جهت بسترسازی مناسب برای کاهش دعاوی در دادگستری، تمایل نظام قضایی و مردم به داوری افزایش یافته است. یکی از ابزارهایی که داوری را به شکل قوی‌تر و منسجم‌تری پیش می‌برد، ایجاد مؤسسات داوری است. همانگونه که از نام آن پیداست، تخصص و مهارت این مؤسسات، در

داوری است. اما از آنجائیکه دآوری نیز همچون قضاوت، انواع اختلافات حقوقی را در برمی گیرد، مؤسسات دآوری نیز برای کار آیی بهتر، در موضوعات مشخصی، فعالیت تخصصی می کنند. مثلاً دآوری در مسائل تجارت بین الملل یا دآوری در مسائل صنعتی، از جمله موضوعاتی هستند که محدوده فعالیت اینگونه مؤسسات را معین کرده اند. لذا در پرونده های خاص، مثل تجاری یا صنعتی و... می توان به مؤسساتی مراجعه کرد که داورانی متخصص در آن زمینه، در اختیار دارند. اگرچه دآوری یک خصوصیت انسانی است، ولی برای جلوگیری از سوء استفاده از این پدیده و جلوگیری از دخالت افراد غیرمتخصص و سودجو، مؤسسه دآوری باید توسط افرادی ایجاد و مدیریت شود که دارای صلاحیت رسمی باشند. و از آنجائیکه دآوری، در حوزه عملی حقوقدانان و وکلای نیز است و چه بسا اینکه آنها با شرافتی که بر قوانین دارند برای این امر مناسبتر باشند، مؤسسات حقوقی نیز می توانند اقدام به دآوری کنند. ولی موضوع اصلی تخصص آنها دآوری نیست و بهتر این است که به قانون های رسمی دآوری مراجعه شود که زیر مجموعه قانون های وکلای هستند. یا به مؤسسات دآوری رجوع شود که اولاً توسط افراد متخصص ایجاد شده باشند و ثانیاً فعالیت آنها در حوزه های مشخصی از موضوعات حقوقی (مثل حقوق ورزشی یا حقوق کار یا بیمه) باشد و دارای متخصصین مربوطه نیز باشند. مؤسسات دآوری تسهیل کننده حل و فصل مسالمت آمیز دعاوی و

اختلافات هستند که بدون دخالت دادگاه و مراجع قضائی صورت می‌گیرد و طبق آیین دادرسی، حکم داور قطعی و قابل اجراست. در سالهای اخیر سازمانها و نهادهای داوری به طور قارچ گونه‌ای تاسیس و توسعه یافته‌اند تقریباً در سراسر دنیا مراکز داوری در بطن سازمانهای خصوصی کانونهای وکلا و اتاقهای تجارت تشکیل شده و آنطور که پیش می‌رود برخی از آنها بزودی به نهادهای داوری بسیار فعال و پراوازه‌ای بدل خواهند شد البته این وضع در تمام این سازمانها صادق نیست و موجودیت پاره‌ای از آنها به دلیل پائین بودن سطح فعالیتشان فقط روی کاغذ خلاصه شده است در این میان حتی شاهدیم که برخی از مراکز داوری فقط به عنوان ابزاری برای تقلب و کلاهبرداری شکل گرفته‌اند که طرح این گونه پرونده‌ها در محاکم کیفری برخی از کشورها گواه بر این امر است.

با توجه به توضیحاتی که ارائه شد در این کتاب به بررسی و تحلیل مسئولیت مدنی موسسات داوری پس از ایجاب عمومی نسبت به پذیرش داوری پرداخته شده است.